

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθμ. 237/2016
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' Τμήματος
Συνεδρίαση της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2016**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Σταύρος Σπυρόπουλος και Βασίλειος Καραγεώργος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Βασίλειος Καραγεώργος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΙΔΑΔ/Φ58/806/28191(π.ε.)/18-7-2016 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού - Διεύθυνση Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης

Περίληψη Ερωτήματος:

Ερωτάται εάν:

1. Σε περίπτωση που από την περιέλευση προσφυγής υπαλλήλου στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά πειθαρχικής απόφασης που επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης, η εκτέλεση της οποίας έχει ανασταλεί σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου α' της παρ. 5 του άρθρου 142 του Υ.Κ., όπως το ανωτέρω άρθρο έχει αντικατασταθεί με τις διατάξεις του άρθρου δευτέρου του ν. 4057/2012, έχουν παρέλθει οκτώ μήνες χωρίς την εκδίκασή της, υποχρεούται η υπηρεσία να

εκτελέσει την ποινή της οριστικής παύσης και, σε περίπτωση θετικής απάντησης, από ποια ημερομηνία καθίσταται εκτελεστή η ποινή.

2. Σε περίπτωση που εκκρεμεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας η εκδίκαση της προσφυγής υπαλλήλου κατά απόφασης του Δευτεροβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου που επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης, προσφυγή η οποία ασκήθηκε υπό την ισχύ των διατάξεων της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 142 του Υ.Κ., όπως το ανωτέρω άρθρο έχει αντικατασταθεί με τις διατάξεις του άρθρου δεύτερου του ν. 4057/2012, έχει ο υπάλληλος δικαίωμα παραίτησης.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε' Τμήμα) γνωμοδοτεί ως εξής:

Νομοθετικό πλαίσιο

1. Στις διατάξεις των άρθρων 142 παρ.1, 5 και 6, 144 παρ.1 και 2 και 148 παρ. 1, 2, 5 και 6 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.3528/2007(Υ.Κ.), όπως έχουν αντικατασταθεί με το άρθρο δεύτερο του ν.4057/2012, ορίζονται τα ακόλουθα:

« Άρθρο 142

Προσφυγή

1. Δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας έχουν οι μόνιμοι υπάλληλοι κατά των αποφάσεων του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου που επιβάλλουν τις πειθαρχικές ποινές του υποβιβασμού ή της οριστικής παύσης...

5. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκηση της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της πειθαρχικής απόφασης, με εξαίρεση τις πειθαρχικές αποφάσεις που επιβάλλουν την ποινή της οριστικής παύσης ή του υποβιβασμού. Το αρμόδιο διοικητικό εφετείο μπορεί, ύστερα από αίτηση του προσφεύγοντος, με απόφαση του να αναστείλει την εκτέλεση της πειθαρχικής απόφασης, εφόσον πιθανολογείται ανεπανόρθωτη βλάβη του προσφεύγοντος ή ευδοκίμηση της προσφυγής, εκτός εάν λόγοι δημοσίου συμφέροντος αποκλείουν τη χορήγηση της αναστολής. Στην περίπτωση χορήγησης αναστολής, η εκδίκαση της προσφυγής γίνεται μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) μηνών από τη χορήγηση της, άλλως η χορηγηθείσα αναστολή εκτέλεσης της πειθαρχικής απόφασης παύει να ισχύει.

6. Σε κάθε περίπτωση, η εκδίκαση της προσφυγής από το Συμβούλιο της Επικρατείας ή από το αρμόδιο διοικητικό εφετείο γίνεται μέσα σε οκτώ (8) μήνες από την περιέλευση της στο οικείο δικαστήριο.

Άρθρο 144

Εκτέλεση απόφασης

1. Η τελεσίδικη πειθαρχική απόφαση εκτελείται υποχρεωτικώς. Η εκτέλεση γίνεται από την οικεία υπηρεσία ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Παράλειψη εκτέλεσης της ποινής αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα.

2. Σε περίπτωση απόρριψης προσφυγής κατά απόφασης που επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης, η λύση της υπαλληλικής σχέσης επέρχεται αυτοδικαίως από τη δημοσίευση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Άρθρο 148

Παραίτηση

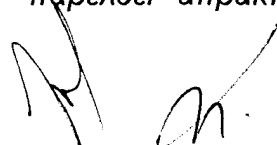
1. Η παραίτηση αποτελεί δικαίωμα του υπαλλήλου και υποβάλλεται εγγράφως. Αίρεση, όρος ή προθεσμία στην αίτηση παραίτησης θεωρούνται ότι δεν έχουν γραφεί.

2. Η παραίτηση θεωρείται ότι δεν έχει υποβληθεί αν κατά την υποβολή της εκκρεμεί ποινική δίωξη για πλημμέλημα από τα αναφερόμενα στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 8 ή για κακούργημα ή πειθαρχική δίωξη ενώπιον του υπηρεσιακού συμβουλίου για παράπτωμα που μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης ή αν η ποινική ή πειθαρχική δίωξη ασκηθεί μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή της αίτησης παραίτησης και πριν την αποδοχή της.

Στην περίπτωση άσκησης πειθαρχικής δίωξης μετά την υποβολή αίτησης παραίτησης, εφόσον η πειθαρχική υπόθεση δεν εκδικασθεί σε πρώτο βαθμό εντός έξι (6) μηνών, ο υπάλληλος δικαιούται να υποβάλει νέα αίτηση παραίτησης κατά τους όρους του παρόντος άρθρου...

5. Η αίτηση παραίτησης γίνεται αποδεκτή με πράξη που εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο και δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η υπηρεσία δεν μπορεί να κάνει αποδεκτή την αίτηση παραίτησης πριν από την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της. Αν μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης παραίτησης ο υπάλληλος επανέλθει με δεύτερη αίτηση, εμμένοντας στην παραίτηση του, αυτή γίνεται αυτοδικαίως αποδεκτή και λύεται η υπαλληλική σχέση από την ημέρα υποβολής της δεύτερης αίτησης. Η αίτηση παραίτησης θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή και λύεται αυτοδικαίως η υπαλληλική σχέση, αν παρέλθει άπρακτη

προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Για τη λύση της υπαλληλικής σχέσης εκδίδεται διαπιστωτική πράξη, περίληψη της οποίας δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, που ρυθμίζουν την παραίτηση του υπαλλήλου σε ειδικές περιπτώσεις, διατηρούνται σε ισχύ».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, προκύπτουν τα εξής:

2. Επί του πρώτου υποερωτήματος:

Στις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 142 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.3528/2007, όπως ίσχυε πριν την αντικατάστασή του με το άρθρο δεύτερο του ν. 4057/2012 (Υ.Κ.), οριζόταν τα εξής: Στην παράγραφο 4 ότι: «*Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκηση της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της πειθαρχικής απόφασης, με εξαίρεση τις πειθαρχικές αποφάσεις που επιβάλλουν την ποινή της οριστικής παύσης ή του υποβιβασμού*» και στην παράγραφο 5 ότι: «*Στην περίπτωση κατά την οποία έχει ασκηθεί προσφυγή κατά αποφάσεως η οποία επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης ή του υποβιβασμού, η εκδίκαση της προσφυγής γίνεται μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από από την άσκησή της , άλλως η πειθαρχική απόφαση εκτελείται από την οικεία υπηρεσία ή το Ν.Π.Δ.Δ., κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 144 του παρόντος*». Η ανωτέρω διάταξη της παραγράφου 5 περί εκτέλεσης της πειθαρχικής απόφασης σε περίπτωση μη εκδίκασης της προσφυγής στην οριζόμενη σε αυτήν προθεσμία, δεν διατηρήθηκε σε ισχύ μετά την αντικατάστασή του άρθρου 142 του Υ.Κ. με το άρθρο δεύτερο του ν. 4057/2012. Αντίθετα, η διάταξη περί αναστολής εκτέλεσης της πειθαρχικής ποινής λόγω της προθεσμίας και της άσκησης προσφυγής κατά της πειθαρχικής απόφασης που επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης διατηρήθηκε και τέθηκε στην παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, που ισχύει ως ανωτέρω εκτίθεται. Στην παράγραφο 6 του άρθρου 142 του Υ.Κ., όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του άρθρου 142 του Υ.Κ. με το άρθρο δεύτερο του ν. 4057/2012 ορίζεται ότι : « *Σε κάθε περίπτωση, η εκδίκαση της προσφυγής από το Συμβούλιο της Επικρατείας ή από το αρμόδιο διοικητικό εφετείο γίνεται μέσα σε οκτώ (8) μήνες από*

την περιέλευση της στο οικείο δικαστήριο». Στο άρθρο αυτό δεν υπάρχει πρόβλεψη για την εκτέλεση της ποινής μετά την πάροδο του ανωτέρω διαστήματος. Επί του ζητήματος αυτού, ελλείψει διαφορετικής ειδικής ρύθμισης, εφαρμόζεται η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 144 του Υ.Κ. που ορίζει ότι: «Σε περίπτωση απόρριψης προσφυγής κατά απόφασης που επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης, η λύση της υπαλληλικής σχέσης επέρχεται αυτοδικαίως από τη δημοσίευση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας». Συνεπώς, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, μετά την πάροδο οκτώ (8) μηνών από την περιέλευση στο Συμβούλιο της Επικρατείας της προσφυγής υπαλλήλου κατά πειθαρχικής απόφασης που του επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης, χωρίς την εκδίκασή της, διατηρείται η αναστολή εκτέλεσής της και η υπηρεσία ούτε υποχρεούται ούτε δύναται να εκτελέσει την ποινή της οριστικής παύσης.

3. Επί του δευτέρου υποερωτήματος:

Κατά τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 253 του προϊσχύσαντος Υπαλληλικού Κώδικα (611/1977) η παραίτηση υπαλλήλου λογιζόταν:

«ως μη υποβληθείσα, εάν κατά την υποβολή της ήταν εκκρεμής πειθαρχική δίωξη ενώπιον του υπηρεσιακού πειθαρχικού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άρχισε πειθαρχική δίωξη εντός τριμήνου από της υποβολής και προ της αποδοχής της.»

Επηκολούθησε η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 149 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π..Δ.Δ., που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2683/1999, στην οποία οριζόταν ότι:

«Η παραίτηση θεωρείται ότι δεν έχει υποβληθεί αν κατά την υποβολή της εκκρεμεί ποινική δίωξη για πλημμέλημα από τα αναφερόμενα στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 8 ή για κακούργημα ή πειθαρχική δίωξη ενώπιον του υπηρεσιακού συμβουλίου για παράπτωμα που μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης ή αν η ποινική ή πειθαρχική δίωξη ασκηθεί μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή της παραίτησης και πριν την αποδοχή της.»

Στην περίπτωση άσκησης πειθαρχικής δίωξης μετά την υποβολή αίτησης παραίτησης, εφόσον η πειθαρχική υπόθεση δεν εκδικασθεί σε πρώτο βαθμό εντός έξι (6) μηνών, ο υπάλληλος δικαιούται να υποβάλει νέα αίτηση παραίτησης κατά τους όρους του παρόντος άρθρου».

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους με την 594/2006 γνωμοδότησή του, ερμηνεύοντας την ανωτέρω διάταξη γνωμοδότησε ότι: «σκοπός θέσπισης της διάταξης αυτής είναι η αποτροπή του φαινομένου υποβολής παραιτήσεων προς αποφυγή επιβολής πειθαρχικής ποινής και μάλιστα της βαρύτερης από όλες, αυτής δηλαδή της οριστικής παύσης, αφού με τη διάταξη αυτή περιορίστηκαν τα πειθαρχικά παραπτώματα, για τα οποία όταν εκκρεμεί πειθαρχική δίωξη δεν επιτρέπεται η παραίτηση, μόνο στα σοβαρότερα από αυτά, δηλαδή αυτά που επισύρουν την πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης. Είναι γεγονός βεβαίως πως στην παραπάνω διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 149 δεν επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του προϊσχύσαντα Υπαλληλικού Κώδικα (άρθρο 253 παρ. 4 π.δ. 611/1977) κατά την οποία ο υπάλληλος δεν μπορούσε να υπαβάλει παραίτηση αν εκκρεμούσε προσφυγή του ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι ο νομοθέτης του νέου Υπαλληλικού Κώδικα θέλησε μετά την έκδοση της απόφασης του δευτεροβαθμίου πειθαρχικού συμβουλίου που επέβαλε την ποινή της οριστικής παύσης, και τον τερματισμό έτσι της πειθαρχικής διαδικασίας, ο υπάλληλος να μπορεί να παραιτηθεί και τούτο γιατί προφανώς ο νομοθέτης θεώρησε αυτονόητο ότι ο υπάλληλος δεν μπορεί να παραιτηθεί πλέον, διότι άλλως θα ματαιωνόταν ο σκοπός θέσπισης της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 149, ο οποίος είναι η αποτροπή του φαινομένου της υποβολής αιτήσεων παραίτησης προς αποφυγή επιβολής της ποινής της οριστικής παύσης. Εφόσον ο νόμος θέλει να μη μπορεί να υποβληθεί αίτηση παραίτησης κατά το στάδιο που εκκρεμεί η πειθαρχική δίωξη ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου (έλασσον) κατά μείζονα λόγο δεν θέλει την υποβολή αίτησης παραίτησης μετά την έκδοση «τελεσίδικης» απόφασης του δευτεροβαθμίου πειθαρχικού συμβουλίου που επιβάλλει την οριστική παύση (μείζον), γιατί διαφορετικά η ρύθμιση αυτή θα ήταν χωρίς κανένα ουσιαστικό αντίκρουσμα, (ενόψει μάλιστα και της διάταξης του άρθρου 113, κατά την οποία συνεχίζεται και μετά τη λύση της υπαλληλικής σχέσης η πειθαρχική διαδικασία που τυχόν είχε αρχίσει, με εξαίρεση την περίπτωση του θανάτου και η τυχόν καταδικαστική απόφαση που θα είχε εκδοθεί παραμένει ανεκτέλεστη) αφού θα απεφεύγετο, με την υποβολή αίτησης παραίτησης μετά την έκδοση της απόφασης του δευτεροβαθμίου πειθαρχικού συμβουλίου, η εκτέλεση μιας τόσο σημαντικής ποινής, της οριστικής παύσης, η οποία, πέραν από την οριστική παύση αυτή καθαυτή έχει και άλλες συνέπειες, όπως π.χ. αυτές της διάταξης του άρθρου 9 του Υπαλληλικού Κώδικα, κατά την οποία «Δεν διορίζονται υπάλληλοι όσοι απολύθηκαν από θέση δημοσίας υπηρεσίας ή Ο.Τ.Α. ή άλλου

νομικού προσώπου του δημοσίου τομέα λόγω επιβολής της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης...αν δεν παρέλθει πενταετία από την απόλυση.».

Η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 149 τέθηκε αυτούσια στην παράγραφο 2 του άρθρου 148 του ισχύοντος Υ.Κ.. Η απόλειψη της διάταξης της παραγράφου 5 του άρθρου 142 του Υ.Κ. περί εκτέλεσης της πειθαρχικής απόφασης, σε περίπτωση μη εκδίκασης της προσφυγής στην προθεσμία που ορίζει ο νόμος, μετά την αντικατάστασή του άρθρου 142 του Υ.Κ. με το άρθρο δεύτερο του ν. 4057/2012, δεν επηρεάζει την, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 148 του Υ.Κ., θεώρηση της παραίτησης ως μη υποβληθείσης, σε περίπτωση που εκκρεμεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας η εκδίκαση της προσφυγής υπαλλήλου κατά της απόφασης του Δευτεροβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου, με την οποία επιβάλλεται η ποινή της οριστικής παύσης. Συνεπώς, επί του ζητήματος αυτού δεν συντρέχει λόγος διαφοροποίησης από την ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων που δόθηκε με την υπ' αριθμόν 594/2006 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ.. Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 144 του Υ.Κ. «*Σε περίπτωση απόρριψης προσφυγής κατά απόφασης που επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης, η λύση της υπαλληλικής σχέσης επέρχεται αυτοδικαίως από τη δημοσίευση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας*» Δυνατότητα παραίτησης και λύσης της υπαλληλικής σχέσης, εκκρεμούσης της προσφυγής, δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτή, εκτός των αναφερομένων στην ανωτέρω γνωμοδότηση επιχειρημάτων, και διότι θα ματαίωνε τον ανωτέρω ειδικό λόγο λύσης της υπαλληλικής σχέσης, καταστρατηγώντας τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 144 του Υ.Κ..

Απάντηση

4. Κατ'ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ως εξής:

Επί του πρώτου υποερωτήματος ότι, σε περίπτωση που από την περιέλευση της προσφυγής υπαλλήλου στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά πειθαρχικής απόφασης που του επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης, η εκτέλεση της οποίας έχει ανασταλεί σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου α' της παρ. 5 του άρθρου 142 του Υ.Κ., όπως το ανωτέρω άρθρο έχει αντικατασταθεί με τις διατάξεις του άρθρου δεύτερου του ν. 4057/2012, έχουν παρέλθει οκτώ μήνες χωρίς την εκδίκασή της, η υπηρεσία δεν υποχρεούται ούτε δύναται να εκτελέσει την ποινή της οριστικής παύσης.

Επί του δευτέρου υποερωτήματος ότι, σε περίπτωση που εκκρεμεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας η εκδίκαση της προσφυγής υπαλλήλου κατά απόφασης του Δευτεροβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου που επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης, προσφυγή, η οποία ασκήθηκε υπό την ισχύ των διατάξεων της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 142 του Υ.Κ., όπως το ανωτέρω άρθρο έχει αντικατασταθεί με τις διατάξεις του άρθρου δευτέρου του ν. 4057/2012, ο υπάλληλος δεν έχει δικαίωμα παραίτησης.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 18 - 10 - 2016

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβιτσανέα

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Βασίλειος Καραγεώργος

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους